

Silni napadi nacistov ob Ebru

Republikanci se branijo z vsemi silami.

Nacisti besno napadajo ob Ebru, da bi prisilili republikance k umiku na levi breg. Boji se odigravajo okoli Moro de Ebro in v pogorju Fatarella.

Nacisti javljajo, da so zavzeli Moro de Ebro. Republikanci ponovno ugotavljajo, da se na strani republikancev še

vedno bore tuje čete, od katerih so zadnje dni ujeli več oddelkov.

Istočasno z ofenzivo nacistov pri Moro de Ebro, so pričeli napadati republikanci pri Leridi, ob reki Segri. Ta ofenziva ima namen razbremeniti republikansko vojsko na desnem bregu reke Ebro.

Propaganda s pomočjo raket in zvočnikov

Najnovejša iznajdba v propagandni vojni so propagandne rakete. Take rakete so sestavljene tako, da je mogoče v njih notranjosti namestiti precejšnje količine letakov in podobnega propagandnega materiala. Potem se raketo izstrelji v tisti smeri, v kateri se zdi, da bo stvar dosegla največji učinek. Raketa se, kakor je pač tempirana, razpoči v zraku in iz nje se potem vsujejo

letaki nad glavami v strelskih jarkih skritih vojakov. Vse je preračunano na radovednost vojakov, ki gotovo žele vedeti, kaj jim ima sovražnik onostran njihovih strelskih jarkih važnega povedati in se zato žurijo s pobiranjem takih propagandnih letakov. Kakor rečeno, te vrste propaganda se je v španski vojni izoblikovala do neverjetne popolnosti.

Dama in po svetu

Po kakšni ceni prodajamo orehe v Nemčiji. V Nemčiji so določili cene za maše orehe na meji za originalno blago po kakovosti od 38 do 44 RM za 100 kg. Kilogram naših orehov velja za Nemčijo na nemški meji din 1.80 do din 2.— ali le neznatno več.

Sedem gospodarem je požar uničil domačije v Laporju pri Turjaki. Škoda znaša 300.000 dinarjev.

Bilanca madžarskega revizionizma. V madžarskem parlamentu bo v soboto govoril zunanji minister Kanya, ki bo orisal uspehe madžarske diplomacije v vprašanju revizije mej in najbrže napovedal nadaljnje zahteve, ki jih želi Madžarska čimprej doseči.

57. kongres belgijskih socialistov je bil sklican za 6. november v Bruselj. Kot gostje mu prisostvujejo madridski župan in zastopniki francoske, holandske, danske in luxemburške soc. stranke. Na kongresu so prišle do izraza razlike med sedanjim socialističnim predsednikom vlade Spaakom na eni in de Brouckérom in Vanderveldom na drugi strani. (O Vanderveldu so nedavno napačno poročali časopisi, da je izstopil iz stranke.) Vandervelde in de Broucké, ki imata večino na kongresu, sta kritizirala predvsem Spaakovo zunanjo politiko, ki hoče priznati generala Franca.

Atentat na uradnika nemškega poslaništva v Parizu. V ponedeljek, dne 7. t. m. je prišel v nemško poslaništvo v Parizu židovski emigrant Grünspan in oddal dva strela iz samokresa na uradnika nemškega poslaništva von Ratha. Ranjeni uradnik je sicer operacijo preživel, vendar je le malo upanja, da bi okrevljal. Atentator Grünspan je star šele 17 let in je doma iz Hannovra. Po aretaciji je izjavil, da je streljal na Ratha, ker se je hotel maščevati radi preganjanja poljskih židov v Nemčiji. — Francoski zunanji minister se je sicer takoj opravičil oziroma izrazil svoje obžalovanje radi izvršenega atentata, kljub temu pa nemško časopisje srdito napada s tem v zvezi tudi Francijo, ker nudi azilno pravico emigrantom,

zlasti pa Židom. Atentator s tem dejanjem gotovo ni koristil Židom, ki prebivajo v Nemčiji.

Za povzdig gospodarstva v francoskih kolonijah. Francija namerava dvigniti gospodarsko moč v svojih kolonijah, kjer bo istočasno izvežbala poldrug milijon vojakov, kar bo znatno okrepilo francosko vojsko.

Med Francijo in Nemčijo se vodijo pogajanja o podpisu slične pogodbe, kakor jo je sklenila Nemčija z Anglijo.

Novi francoski poslanik v Rimu Poncet je izjavil, da je njegovo imenovanje za poslanika v Rimu najboljši dokaz, da želi francoska vlada zblizanje z Italijo.

Akcija francoskih fašistov. V Parizu so fašisti demilirali knjigarno komunistične stranke. — Za 12. november pripravljajo spreved svojih bojnikov. — Pri volitvah v Charollu radikali pri ožjih volitvah niso podprli socialističnega kandidata Paula Faurea, temveč so vztrajali pri svojem, za katerega so glasovali tudi fašisti. Kljub temu je bil z 9000 glasovi izvoljen socialistični poslanec.

O povračilu kolonij Nemčiji se vodijo pogajanja med Belgijo in Nemčijo. Belgija bi baje bila pripravljena, odstopiti Eupeno in Malmédy, če dobi garancijo ali pa zagotovilo, da ji bo ostala kolonija Kongo v Afriki.

Nova preganjanja židov v Nemčiji. Radi atentata, ki ga je izvršil 17letni žid Grünspan na tajnika nemškega poslaništva v Parizu, je začelo v Nemčiji novo preganjanje židov. — Oblasti so odredile, da morajo židi takoj oddati vse orožje. S čem so bili židje oboroženi, pove poročilo nemškega tiskovnega urada, ki pravi, da so židje oddali: 2560 sabelj in bodal, 1720 pušk in revolverjev ter 20.000 nabojev.

Zadnji Hitlerjev govor presoja v Angliji tako, da je nujno potrebna še večja oborožitev in izpopolnitev angleške armade, ker se tudi Nemčija še vedno oborožuje in zanaša na oboroženo silo. Zlasti zamerijo listi kanclerju Hitlerju, da je na ta način napadel lorda Churchilla in

Pred krizo v Franciji

Kakšen je gospod Daladier?

Pariški dopisnik »Prava Lidu« poroča, da je v Franciji vladna kriza predurmi, ker predsednik Daladier ne bo mogel izvesti svojih dekretov, ki jih je napovedal.

Videti je, da g. Daladier ne bo mogel spraviti s sveta deficita letošnjega leta, ki znaša že okrog 60 milijard frankov. Položaj vlade je omanen in jo lahko prevrne vsaka malenkost.

Italijanski tisk pa toplo pozdravlja Hitlerjev govor v Weimarju, ker je podčrtal važnost italijansko-nemškega sporazuma. Boj, ki ga vodijo nekatere demokracije proti Nemčiji in Italiji, je brezuspešen in ga podpirajo le židje.

3 nacistični dnevniki v Švici pod cenzuro. V Švici so uvedli preventivno cenzuro za nacistične dnevnike »Schweizer Volk«, »Degen« in »Angriff«.

Nove volitve v Angliji? Chamberlainova vlada namerava razpustiti spodnjo zbornico in razpisati volitve za v začetku prihodnjega leta, ker smatra, da je sedaj najbolj ugoden trenutek za konservativce, ki se bodo hvalili, da je Chamberlain rešil svetovni mir.

75 let odkar je bil po naključju izumljen pivnik. Pred 75. leti, jeseni l. 1863, je lastnik neke tovarne za izdelavo papirja v Berkshire v Angliji nejevoljen ugotovil, da so delavci pozabili primešati masi za izdelavo papirja klej vsled česar je bil papir, ki so ga bili izdelali takorekoč za nič. Tovarnar je nameraval papir porabiti zase. Hotel je na njem pisati razne beležke itd. Ko pa je potegnil s peresom po tem papirju, je ugotovil, da se mu je črnilo enostavno razlilo po papirju in se tudi takoj posušilo. Pri tem mu je prišlo na um, da bi se tak papir dalo porabiti za vpivanje črnila. In res, slučaj je tudi tu pomagal k uspehu. Do pred 75. leti so v Evropi in tudi na drugih kontinentih uporabljali droben pesek za vpivanje črnila ki so ga potresli po papirju. Od l. 1863 dalje pa je pivnik izpodrinil posodice napolnjene s sipo, ki so stale po pisalnih mizah pisarn.

Ali si že poravnal naročnino? Ako še ne, izpolni svojo dolžnost!

Avstrijske novice

Beseda »Avstrija« izginila. Iz avstrijskega tiska je popolnoma iztrebljeno ime »Avstrija« ter ne obstoja več za noben pojmi niti v oglaših. Uporabljati se sme samo novo ime: »Österreich«.

Pristopajte k društvu za vpepeljevanje mrlčev

**»OGENJ«
MARIBOR**

oskrbuje za umrle vpepeljitev v krematoriju v Gradcu. Sprejemnina, enkratna po starosti in mesečna članarina Din 15.—. Razen tega nimajo člani s pogrebom nobenih stroškov. Zahtevajte pravilnik na:

„Ogenj“, Maribor, Koroščeva ulica 8

Iz Češkoslovaške

Oslabljen katoliška cerkev. S spremembo mej v Češkoslovaški je najbolj oslabiljena z ozirom na vere katoliška cerkev, ki je izgubila čez 2 in četrt milijona vernikov in ima sedaj v Češki le še 68 in pol odst. ter je padla za 6 in četrt odst. Evangelizani so sicer tudi izgubili čez 100.000 vernikov, toda ostali so razmeroma na isti višini, deloma so celo porasli po odst. Češkoslovaška narodna cerkev je izgubila 28.000 vernikov in je razmeroma na pram drugim veram porasla od 8 odst. na 13 odst. Židov je izgubljenih 21.000 in so ostali približno na isti višini. Tudi brezkonfesionalcev je odpadlo okrog 200.000 na Nemčijo, toda so procentualno nekoliko narasli.

500 vagonov koruze za Podkarpatsko Rusijo je minuli teden naročil ministrski svet iz inozemstva.

Nova radio-postaja v Prešovu. Razven radio-oddajne postaje pri Moravski Ostravi je izgubljena sedaj tudi radio-postaja v Košicah in so vsled tega v naglici dogradili že prej pripravljeno radio-oddajno postajo v mestu Prešov za Podkarpatsko Rusijo.

Dovoljenja za inozemce razveljavljena. — Vsled ogromnega števila beguncev iz zasedenega ozemlja je postalo v celi Češkoslovaški skrajno pereče vprašanje zaposlitve inozemcev, ker nimajo kam s svojimi ljudmi. Vlada je vsled tega z odlokom z dne 28. oktobra razveljavila vsa dosedanja dovoljenja o bivanju in zaposlovanju inozemcev ter izpopolnila zakon o zaščiti domačega trga dela. Vsi inozemci morajo tekom 15 dni vložiti nove prošnje za dovoljenje bivanja.

S posestev pregnani legionarji. Češkoslovaška vlada je po prevratu razlatala potom agrarne reforme madžarska veleposestva na Slovaškem in Podkarpatski Rusiji in tam naselila svoje legionarje, ki so se v svetovni vojni bojevali proti Avstro-Ogrski za osvoboditev Čehov in Slovakov. Sedaj, ko so si ti ljudje s težkimi žrtvami tekom 20 let tam uredili svoje domačije, so jih pa Slovaki enostavno preko noči pregnali, da so morali čez noč bežati in pustiti vse svoje premoženje na licu mesta. Zgodilo se jim je tako, kakor Čehom v zasedenem Sudetskem ozemlju. Legionarji so se obrnili na ministrstvo narodne obrambe za zaščito.

»Prager Tagblatt« zopet dovoljen. Slovaška vlada je preklicala prepoved kolportáže dnevnika »Prager Tagblatt«, ki ga je nedavno prepovedala prodajati po ulicah in trafikah.

Komisarji v čeških bankah na Dunaju. Čehi so bili doslej na Dunaju tudi gospodarsko zelo močni in so imeli celo vrsto svojih močnih denarnih zavodov. Vsem tem denarnim zavodom so sedaj postavili kot komisarje zastopnike narodno-socialistične stranke.

V Reichenbergu je imela ena največjih čeških veletrgovin Brouh in Babka, (kakor naša Bata) veliko podružnično trgovino, ki pa zeva sedaj praznote. Samo na steklu izloženega okna velik napis:

»Tu je bila češka in židovska trgovina«. Jetnišnica, ki gleda v Nemčijo. V Borih pri mestu Plznu je ena največjih jetnišnic Češkoslovaške, kjer so že pred vojno in med vojno zapirali zlasti češke politične obojence. Vsled nove meje je ostala sicer jetnišnica še na čeških tleh, toda tako, da gledajo kaznjenci iz svojih celic polja in travnike v Nemčiji.

Dr. Avg. Reisman:

Iz spominov na avstrijska sodišča

3.

»Zakaj ravno v Prago?«

Prvič sem okusil Slovincem strupeni veter na avstrijskih sodiščih že v poletju leta 1910., ko sem se po končanih gimnazijskih študijah odpravljal na univerzo v Prago. Počitnice po maturi so mi bile prav hudo zagrenjene. Mati, veleposestnica iz Slovenskih goric, je dolga leta upala, da bo priredila enkrat v naši dolinici pri Sv. Jakobu tisto znano slovenjgoriško primicijo in je bila zato hudo razočarana, ko je slišala, da nočem v bogoslovje. Tudi široko razpredeni znanci so bili vsi presenečeni, da ne bodo mogli priti na primicijo. — Vendar je mati le še upala, da si bom premislil in ko niso pomagale ne lepe in ne hude besede, niti solze, mi je končno odrekla vsko podporo za nadaljnji študij na visoki šoli. To je bil njen zadnji, a trdi poskus, da vendarle stre mojo voljo. Pri vsej moji ljubezni do matere, ki je res mnogo žrtvovala za mene, premnogo trpela na velikem posestvu, vendarle tej njeni volji nisem mogel žrtvovati svojega prepričanja in sem se zato nekoga dne napotil v Maribor na sodišče.

Pri varstvenem sodišču sem imel namreč vloženo skromno dedščino 200 kron po starem očetu, s katero sem mislil oditi na univerzo v Prago. Toda bil sem po avstrijskih zakonih še mladoten in denarja nisem mogel dvigniti brez odobritve varuha, že omenjenega domačega župana Matije Peklarja, ki je bil obenem naš prijatelj in je imel povrh tega hud rešpekt pred našo materjo. Ko sem mu povedal svoj sklep, da bi dvignil dedščino, je bil sicer takoj voljan, toda kaj bo rekla mati? Brez njenega dovoljenja ni upal dati svojega podpisa. In tako sem se podal k samemu varstvenemu sodniku, takratnemu predsedniku okrajnega sodišča dr. Detitscheggu in mu potožil svoje skrbi. Dr. Detitschegg ni bil samo trd Nemec, ampak tudi liberalec in je bil zato takoj voljan, da privoli v dvig dedščine, toda povprašal me je:

»Zakaj hočete iti ravno v Prago študirati? Saj tja imate še dalje in mnogo večje izdatke za vožnjo.«

Skoraj mi je ušlo, da sedaj vsi zavodni slovenski dijaki študiramo v Pragi, ker je tam prof. Masaryk in ker nas imajo Čehi radi kot svoje brate, pa sem še zadnji hip videl njegove ostre oči in se odrezal, da je tam življenje cenejše, medtem ko v Gradcu in na Dunaju nikogar ne poznam. »Na ja, soll se«, mi je naročil, naj se čez

par dni zopet zglašim. Medtem je bil poklican k sodišču še varuh, ki je podpisal, da mi lahko izročijo dedščino, in sem čez par tednov odšel v Prago z 200 kronami. Čez mesece, ko je teh 200 kron v Pragi splahnelo, se je že tudi mati omehčala in sva pozneje mnogokrat govorila, kako je bilo le boljše, da sem šel na univerzo. Četudi bi bil spoštovan župnik, bi ona vendarle od tega nič ne imela, medtem ko sem ji moral potem voditi mnogo procesov in me je zato večkrat potrebovala.

Moje prvo srečanje z nadurami

Čez pet let sem se vrnil v Maribor in nastopil pod istim predsednikom okr. sodišča dr. Detitscheggom sodno prakso. Sicer sem prosil, da bi me sprejeli za sodnega praktikanta, da bi kaj zaslužil, toda brez uspeha. Vkljub temu sem jim moral garati, kakor nisem do takrat in nikdar pozneje garal, čeprav sem moral tudi kot visokošolec na domu pošteno delati. Na travniku, v sadonosniku ali v hlevu, kjerkoli so rabili delavca, tudi do 30 glav živine sem moral pasti, ker mati ni trpela »gospodskega lenarjenja«. Pri sodišču so me dodelili kot zapisnikarja kazenskemu oddelku, kjer je takrat začejala trnjeva pot vsakega pravdnika. Imel sem ime-nitna šefa, kar dvema kazenskima sod-

nikoma sem moral služiti. Ob 8. uri zj-smo že začeli z razpravami, ki so trajale do poldneva in tudi čez do 1. ure ali še dalje in popoldne zopet od 3. do 6. ure in še naprej. Zakon o sodnih praktikantih je sicer določal, da moram imeti tudi med uradnimi urami dovolj časa za poglobitev študija in za znastveno pripravo bodočega poklica, sodnika ali odvetnika. Toda takrat je manjkalo pisarniškega osebja in sem zato moral pri razpravah, da je šlo hitreje, stenografirati zapisnike in jih potem v svojem prostem času prepisovati in še delati sodbe.

Pri vsem tem sem moral še dan na dan požirati neslane opazke zagriženih sodnikov, kako naša slavna armada zmagaue nad Slovani. Začetek razprave je bil skoro redoma, posebno pri sodniku dr. Modrinjaku, čitanje graške »Tagespošte«, ki je kar divjala proti Slovincem in »zmagovala« od začetka vojne do popolnega poloma avstro-ogrskih armad. Sodniku so sekundirali nemški advokati, mi smo morali pri vsem tem lepo molčati. Odvetnik dr. Pipuš jih je moško ignoriral, čital svoje časopise ali akte, dokler niso blagovolili nadaljevati z razpravo.

(Dalje prihodnjič.)

2500 Din potrebujete, da zaslužite 1000 Din mesečno doma. — Postranski zaslužek. Dopisi: **Anos⁴, Maribor, Orožnova 6.**

Angleški kralj napoveduje pospešeno oboroževanje

Angleški kralj poudarja potrebo oboroževanja, prijateljskih odnosov Anglije s Francijo in dobrih odnosov z Italijo.

Dne 8. t. m. je bilo otvorjeno novo zasedanje angleškega parlamenta. — Kralj Jurij je v svojem govoru poudaril te-le stvari:

Stremljenje angleške vlad bo, da pospešuje sporazumevanje z Nemčijo in da goji dobre odnose z Italijo, s katero je sklenjen poseben sporazum, ki bo v kratkem stopil v veljavo. Anglija pričakuje v goste rumunskega kralja in predsednika republike Francije, dočim se angleški kralj pripravlja na poset v Kanadi in v Zedinjenih državah Severne Amerike. V Španiji je Anglija za politiko nevmešavanja. Pripravljena je, pomirjevalno vplivati na bojujoče se sile, da se doseže mir v Španiji. Vsikdar pa bo Anglija v zvezi s tem vprašanjem znala varovati svoje interese v tej pokrajini. — Palestinsko vprašanje bo v

kratkem predmet razprave v angleškem parlamentu. — Češkoslovaški republik bo Anglija nudila pomoč in je posojilo v znesku 10 milijonov funtov šterlingov že odobreno. — Ob koncu svojega prestolnega govora je podčrtal kralj važnost pospešenega oboroževanja.

Spričo prestolnega govora, ki ga je imel angleški kralj ob priliki otvoritve parlamenta, v katerem je izrecno najavil obisk romunskega kralja v Londonu, dobiva Carolovo potovanje na pomenu in s tem v zvezi seveda tudi konferenca, ki se je vršila pretekli teden v Bukarešti med romunskim kraljem in knezom-naměstnikom Pavlom. Gre torej za važne zunanje politične zadeve in odločitve.

Narodna stranka delovnega ljudstva na Češkoslovaškem

Poročila pravijo, da njeno snovanje pozdravljajo.

Poročali smo že, da se vrši v Češkoslovaški veliko presnavljanje političnih strank, katere hočejo skriti na najmanjše število in se zaradi tega velike stranke pogajajo, da se medsebojno združijo, v kolikor so si po programu sorodne, ali da se ostale stranke popolnoma razidejo in se na tej podlagi osnujejo nove stranke s širšim programom.

Tudi Češkoslovaška social-demokratska delavska stranka je sklenila likvidacijo in so bili poverjeni sodrugi Hampl, dosedanjí predsednik soc. dem. stranke, bivši minister inž. Nečas in po-

slanec dr. Macek, da pripravijo ustanovitve nove samostojne »Narodne stranke delovnega ljudstva«.

Nedeljsko »Právo Lidu« javlja na prvi strani, da je pričakovati tozadevne odločitve v najbližjih dneh. Od vseh strani dobivajo imenovani sodrugi dopise, s katerimi izražajo odlični javni delavci popolno soglasje za to novo stranko in vzpodbujajo k daljnemu delu. Vendar še razvoj drugih strank za novo orientacijo ni končan, pa se bo tudi to zgodilo v najbližjih dneh.

Bombardiranje iz zraka pride predrago

Vsaka luknja v zemljo stane Japonce — 2000 dolarjev.

Odkar se izdelujejo v vseh državah letala za vojne svrhe takorekoč na tekočem traku, se mnogo govori in piše o nevarnosti bombnih napadov iz zraka in strašnih posledicah, ki jih ima tako bombardiranje.

V večjem obsegu so te vrste moderno orožje preizkusili v Španiji. Še bolj pa na Kitajskem, kjer se ga poslužujejo zlasti Japonci.

Neki ameriški generalštabni častnik se mudi na Kitajskem, predvsem z namenom, da ugotovi uspešnost vojne z letali in »uspehe« bombardiranja iz zraka.

Pri tem je prišel do zelo presenetljivih ugotovitev:

Njegova sodba je, da stane Japonce vsaka luknja, ki jo zvrtajo njihove bombe v zemljo, 2000 dolarjev (din 90.000), Kitajce pa 60 centov (din 27), da jo zopet zasujejo.

Častnik je opazoval bombardiranje neke kolidorske zgradbe od strani japonskih letal. Letala so metala 600 kg težke razstrelilne bombe, čijih učinek je, da se razlete v drobce. —

Ena lažja bomba je udarila na poslopje, zgrajeno iz kamnja. Učinek? Poslopje se ni poznalo ničesar, pač pa so dobili v bližini stoječi železniški vozovi nekoliko lukenj v svojem trupu od drobcev bombe. Velika bomba je udarila tik ob tiru v zemljo. Izkopala je jamo 6 m v premeru in 5 m globoko. Tir sam, t. j. tračnice, so ostale nepoškodovane. Na tiru stoječi vagoni pa so se ob eksploziji samo premaknili na tračnicah za 20 cm.

Pač pa je bombardiranje obljubene kitajske vasi imelo za posledico 100 mrtvih. Moralni uspeh tega bombardiranja je bil ta, da je med ljudmi te vasi, bili so železničarji, naraslo ogorčenje proti Japoncem in so šli s še večjo požrtvovalnostjo na delo. Namesto demoraliziranja, ki bi naj ga povzročilo bombardiranje, torej ravno nasprotni uspeh.

Na španskem bojišču ob Ebru so vojaški strokovnjaki ugotovili, da je skozi 10 tednov bilo vrženo iz letal po 10.000 bomb dnevno. Ako računamo, da je bila vsaka bomba težka samo 10 kg, potem je bilo vrženih dnevno na republikansko ozemlje ob Ebru okoli 3000 ton bomb. Uspeh tega intenzivnega bombardiranja pa je bil malenkosten, kajti od vsakih 3000 bomb je samo po ena zadela cilj, ostale so se razpočile brez večje škode.

Mnogo so tudi računali na velike bombnike. Japonci so takoj v početku svojih vojnih ope-

racij poslali v boj 60 takih letelič trdnjav. Uspeh? Kitajci so s svojimi obrambnimi letali v dveh tednih sestrelili 30 teh orjakov in Japoncem je prešlo veselje, da bi tvegali še ostale.

Skratka: Riziko izgube dragih letal in ljudi, ne všteti izdatkov za bombe, ki tudi ne stanejo ravno malo, je tako velik, da ni v nobenem razmerju z doseženimi uspehi. In v tem je velika sreča za človeštvo, katerega doberšen del bi bili imperijalisti že davno iztrebili s površja zemlje, ako bi letala lahko opravila to delo.

Zadnje vesti

Namen obiska angleškega kralja v Ameriki. Iz Londona poročajo, da je namen obiska angleškega kralja v Ameriki, t. j. v Kanadi in Zedinjenih državah Severne Amerike ta, da se utrdijo zveze med Kanado in Zedinjenimi državami ter Anglijo, potem pa tudi, da se da povdarka mirovnim stremljenjem in demokratični miselnosti zapadnih držav.

Boji v Španiji. Nacisti poročajo z eberske fronte, da so odbili vse republikanske napade.

Atentator na tajnika nemškega poslaništva v Parizu pred preiskovalnim sodnikom. Pariški listi poročajo, da je atentator na tajnika nemškega poslaništva v Parizu izjavil pred preiskovalnim sodnikom, da je storil svoje dejanje iz ljubezni do svojih starišev in svojega naroda, da se maščuje za njihovo trpljenje.

Bolezen Ataturka, predsednika turške republike se je poslabšala in pričakujejo katastrofo.

Natakarji stavkajo na Norveškem in zahtevajo izboljšanje svojih mezd.

400 kopalcev utonilo v reki Ganges. V sveti reki Ganges v Indiji se kopljejo muslimani, da se očistijo svojih grehov. Zlasti velik naval kopalcev je bil ob luninem mrku, pretečeni pondeljek. Gneča je bila takšna, da se je v reki utopilo 400 ljudi.

Pomanjkanje trga za industrijske izdelke je odločilo usodo Češkoslovaške

Sudetski Nemci pred in po vojni.

V tem času so obrnjene oči vsega sveta na Češkoslovaško in ljudje, ki se za nič ne zanimajo, vprašujejo, zakaj in kako je do tega prišlo, da se razbija enotno gospodarsko ozemlje, ki je postojalo nad tisoč let. Češka je sicer tekom stoletij večkrat menjala svoje vladarje, vendar pa je vedno ostala nerazdeljena. Tekom zadnjih nekoliko stoletij so vladali Češki Habsburžani, ki so kot Nemci protežirali nemški del protičeškega naroda, čeprav je bil v manjšini.

Še so nam v dobrem spominu narodnostni boji Čehov v češkem ter moravskem deželnem zboru ter v dunajskem parlamentu za narodno enakopravnost. Torej Nemci na Češkem, kot povsod v Avstriji, so imeli predprave v narodnem in gospodarskem oziru. Teh predprav pa ni bil deležen številni proletariati. Ne samo, da ni imel ničesar, je bil ravno ta proletariati najbolj izkoriščen in teptan od strani številnih veleposestnikov ter industrijalcev.

Tkalci, ki so fabrikantom tkali doma od zore do mraka za 40 do 50 vinarjev in to ne na uro, temveč na dan, ob svojem kruhu ter na lastnem tkalnem stolu, so postali svetovno znani. Gerhard Hauptmann je ovekovetil te tkalce v svoji drami »Die Weber«. »Tkalci« so šli preko vseh svetovnih odrov in danes so v nekaterih državah prepovedani.

Politično stanje sudetskih Nemcev pred vojno je bilo tako-le: Pri prvih volitvah v dunajski parlament, ki so se vršile na podlagi splošne ter enake volilne pravice l. 1907., se je potegovalo okrog 10 strank za politično moč v Sudetih. Od 559.131 oddanih glasov v nemških volilnih okrajih so prejele in sicer: Socialno-demokratska stranka 211.425 ali 37 odstotkov vseh glasov, nadalje nemški agrarci 95.612, radikali 68.453, nemški naprednjaki 50.852, kršč. soc. 50.405, nemška ljudska stranka 49.043, vsenemci 24.510, Čehi 2480 glasov. Iz navedenih števil je razvidno: prvič, da so bili socialisti daleč najmočnejša stranka v Sudetih in drugič, da so vsenemci, ki so torej že tedaj bili za Nemčijo, bili najmanjša stranka. Ako bi se

vsenemcem prišlo tudi radikale, bi bila komaj ena petina za Nemčijo.

Tudi pri naslednjih volitvah l. 1911. je ostalo skoraj isto razmerje ter so socialisti dobili 208.000 glasov. Iz navedenega sledi, da ako bi ne bilo svetovne vojne, večina sudetskih Nemcev ne bi nikoli niti pomislila na Nemčijo, čeprav so na Češkem vladale nacionalne razprtije.

Toda sedaj pride glavno:

Znano je, da je bilo 75 odstotkov vse avstrijske industrije skoncentrirane na Češkem in Moravskem ter v Šleziji. Ta industrija je imela v obširni Avstro-Ogrski siguren trg, a poleg tega je še velik del svojih izdelkov izvažala v inozemstvo. Po razpadu stare monarhije in po uvečbi tako zvane autarkije, ki jo po vojni izvajajo več ali manj vse države, pa je ta nekdanja avstrijska industrija izgubila pretežni del svojih odjemalcev, zaradi česar je prišla v trajno krizo. Dasi se je Češkoslovaška vlada trudila na vse načine, kako bi delavskim množicam v sudetskih krajih pomagala, pred vsem z javnimi deli in podporami brezposelnim, vendar ni mogla zadovoljiti množic v polni meri. Država je virgla mnoge milijarde kron za gradbo novih cest, ki so tudi v sudetskih krajih asfaltirane. Gradilo se je tudi mnogo javnih poslopij in na tisoče delavskih stanovanj. Kljub krizi niso Nemci do pred par let mislili na priklon k Nemčiji in mogoče tudi danes po večini niso zato. Toda od trenutka, ko so zavladali nacisti, je začela v sosednjih krajih silna gonja in tudi teror, kar so vse podpirala z denarjem nemška podjetja. Lahko se trdi, da je svetovna vojna, s svojimi strašnimi posledicami povzročila, da so po nekod zažgovali razni fašizmi.

Torej vojna kot taka, ki je povzročila veliko krizo ter pomanjkanje in ki je imela za posledico vojno odškodnino, za katero je moralo nemško delavstvo dolgo vrsto let doprinesati silne žrtve s tem, da je moralo delati za reparacije pod najtežjimi okolnostmi, je pomagala fašizmu na noge. ...

Zgubljene tobačne tovarne. Z novimi mejami je zadobila Češkoslovaška tudi velike izgube pri svoji tobačni režiji. Samo na Moravi so na ta način izgubili 4 tobačne tovarne, katerih največja je bila v Novem Jičimu, vendar

so zaloge tobaka in drugih izdelkov pred okupacijo Čehi odpeljali v notranjost države in sedaj kupujejo zemljišča za nove tobačne tovarne. Vendar bodo dosedanje tovarne zadoštovale za znatno skrčeno uporabo.

Splošno konzumno društvo »POSAVJE«

v ZAGORJU ob Savi r. z. z. o. z.

prodaja svojim članom v prodajalnah Zagorje in Loke vedno sveže in prvovrstno blago po najnižjih dnevni cenah. Član zadruga lahko postane vsak, ki plača Din 2.50 vpisnine in Din 50.— deleža.

Pristopajte k zadrugi, ki bo postala tudi Vaša last in od katere imate le dobiček!

MALI OGLASI

Naši čitatelji kupujejo najcenejše pri naših insercentih!

Franc Kormannov nasl. Karl Rago

Maribor, Gosposka ulica 3 — moda, galanterija, drobnarija in igrače vseh vrst. Največja izbira in najboljši nakup.

Priporoča se

ŠPECERIJSKA TRGOVINA

Delavski dom l. z. z. o. z.

Maribor, Frankopanova ulica 1.

FRANC REICHER, MARIBOR

Tržaška cesta 18 in Turbarjeva ulica, se priporoča cenj. občinstvu za izdelavo oblek za gospode in dame po najnižjih dnevni cenah. Hitra izdelava. Bogata izbira modnega blaga.

KOLESA, GRAMOFONE.

šivalne stroje, otroške vozičke popravila do bro in po kulantnih cenah znana trdka JUSTIN GUSTINČIČ, mehanična delavnica, MARIBOR, Tattenbachova ulica 14. Shramba koles čez zimo.

Zahtevalte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnice v Mariboru.

Telefon št. 2324

Za konzorcij izdala in ureja Adolf Jelen v Mariboru. — Tiska: Ljudska tiskarna, d. d. v Mariboru, predstavitelj Viktor Eržen v Mariboru.